

Uvodnik

Darja Zemljič

Glavoboli zaradi obilja

Trgatev po Evropi se zaključuje, v večini držav je bila zgodnejša, v Bordeaux ugotavljajo, da je v zadnjih treh desetletjih zgodnejša za cel mesec. Po precej skromnejšem letniku 2017 je bila letos v večini pridelovalk tudi obilnejša, po septembrskih podatkih Mednarodnega urada za trto in vino (OIV) so najavile več pridelka vse tri največje evropske pridelovalke: Italija, Francija in Španija. Več so ga sponaladi stisnili tudi Argentina, Čile in Nova Zelandija, za desetino manj kot lani pa Avstralija in Južnoafriška republika, medtem ko ostajajo v ZDA na ravni pridelka povprečnega letnika. Na svetovni ravni bo pridelek letnika 2018 za dva odstotka nad povprečnim letnikom in 11 odstotkov nad lanskim letnikom, ki je bil z 250 milijoni hektolitrov med skromnejšimi. Na svetovnem vinskem trgu pa bo z novim letnikom po ocenah za 3 milijone hektolitrov presežkov.

Tudi slovenski vinogradniki so po lanskem in predlanskem količinsko slabšem letniku z okrog 74 milijoni litrov letos pridelali več. Zadnja leta so se kleti v Sloveniji »posušile«, grozdje je zaradi dveh pozeh spet postalo »strateška dobrina« z nekoliko višjo odkupno ceno, stabilizirale pa so se tudi cene vina. Letos so razmere nsprotne – v vseh treh vinorodnih deželah imajo presežke, odlično kakovost, kar je zelo pomembno s prodajnega vidika, pa le na Primorskem. Odkupovalci grozdja opozarjajo, da so nekoliko večje količine dobrodošle, toda ustrezna bi morala biti tudi njegova kakovost. Letošnje nekoliko neobičajno zgodnje in rododarno pridelovalno leto z obilnim nastavkom grozdja pa je vinogradnikom omogočilo bogato količino, ki bi jo morali z vidika kakovosti omejiti, česar pa večina ni storila. Vinogradniška pridelava pri nas namreč že leta poteka med vsaj dvema ognjenma: pridelak je najprej ogrožen zaradi naravnih dejavnikov, kot so pozeba in neurja s točo, druga sidna grozdnja pa so tržna nihanja in posledično nizke odkupne cene grozdja. Vino je veliko lažje prodajati, ko ga je premalo, presežki pa povzročajo negotovost, zaskrbljenost in povečujejo nepošteno tržne prakse.

Odkupne cene grozdja že v vinsko sušnih zadnjih letih niso pokrivale niti stroškov pridelave, z večjim pridelkom so si zato pridelovalci želeli letos povrniti vsaj del izgube iz prejšnjih let. Toda vinogradniki očino ne morejo zmogati ne v bitki z naravo ne v bitki s trgom, saj večina slovenskih vinskih kleti vsega pridelka ne more odkupiti, ker nimajo zanj niti zmogljivosti niti tga za vino. Zato so močno padle cene presežnega grozdja oz. se odkupovalci o njih do prodaje vina sploh ne želijo obvezati.

Najtežji je položaj na Dolenjskem, kjer so presežki cvička že tretje leto zapored. Dodatno cvičkovo »prekletsvo« je, da gre za vino, ki ga je treba prodati v tekočem letniku, in da na tujih trgih praktično nima pivcev. Lani so zaloge »čistili« s prodajo vina po ceni, nižji od nakupa grozdja, in začeli iskati številne dodatne rešitve, od postopnega prestrukturiranja vinogradov v pridelavo modre frankinje, ki jo je mogoče prodajati več let, pa vse do destilativ iz grozdja. Toda zaradi splošnega nereda na slovenskem vinskem trgu njihove rešitve niso dolgoročno uspešne – trg so kvečjemu spustili za pomnilnike cvička s »sivega tga«, ki jim že vsa leta kot nelojalna konkurenca nižajo cene. Da se najboljše vinogradniške lege v teh razmerah ne bi zarašle, so posamezni vinogradniki že predlagali dolgoročnejše rešitve, kot je sojenje sort vinske trte, odpornih na glivične bolezni, na najbolj zahtevnih legah, saj je obdelava le-tih precej cenejša. Toda v strokovnih krogih imajo za zdaj manj podpornikov kot nasprotnikov, ker si lahko večina ustanov še vedno privoščijo življenje mimo izzivov v praksi, kar pa je že temna za drugo zgozdo.

Ljubljana

Top Vino in Slovenski festival vin na istem prizorišču

D. Z.

V Ljubljani hosta letošnje jesen dva glavna vinska dogodka – Top Vino in Slovenski festival vin – po tekaia na isti lokaciji, v Cankarjevem domu.

Mednarodni vinski bienale Top Vino bo 8. oktobra. Poleg 30 najboljših vinarjev iz Slovenije se bodo predstavili še najprestižnejši vinariji iz Hrvaške, Italije, Avstrije, Francije, ZDA, Nove Zelandije, Španije, Portugalske in Gruzije. Na dogodku

Po Sloveniji se zaključuje trgatav letnika 2018

Primorski vinogradniki pričakujejo letnik desetletja

Darja Zemljič

Vinogradniki in vinarji vseh treh vinorodnih dežel od Istre do Prekmurja so potrgali občutno več grozdja kot zadnji dve leti, a zelo različne kakovosti. Kot odlično ocenjujejo letošnje letino le v vseh štirih primorskih okoliših, v vinorodnih deželah Podravje in Posavje pa presežki grozdja povzročajo več preglastic kot zadovoljstva.

Primorski pridelovalci so letos potrgali pridelak desetletja, ocenjujeja Mojca Maverič Štrukelj in Majda Brdnik, specialiski za vinogradništvo na KGZ Nova Gorica. Zelo dobra je kakovost tako belih kot rdečih sort, količina pa znatno nad tistimi zadnja leta. Po visokih temperaturah v aprilu in začetku maja je trta cvetela bolj zgodaj, vinogradniki v tem delu države so v glavnem uspešno obvladovali zgodnjo peronosporo. Od te boleznii ali toče poškodovano grozdje pa se je v vročem avgustu posušilo, zato bolezen ni napredovala. Stopnje sladkorja v grozdju so visoke, a ne tako zelo, da bi bila vina zato preveč alkoholna. Vroč september pa je vinogradnikom omogočil, da s tganjem rdečih sort: barbere, merlota, cabernet sauvignona, cabernet franca, refoška in syrahla, niso hteli, ampak počakali na fenolno zrelost.

Do preteklega tedna je bil v glavnem potrzan je merlot in večina refoška, ta teden gre v stiskalnice večina cabernet sauvignona, barbere in preostanek refoška. »Teran smo začeli po navadi trgati šele med 20. in 30. septembrom, letos smo ga na Krasu trgali že 12. septembra, v vinogradih je le še refošk za konzorcijski teran, ki mora dosegať najmanj 85 °Oe sladkorja. Ugodno je tudi razmerje kišlin in pH, zato z biološkim razksom ne bi smelo biti težav, tgatev pa bo do konca meseca zaključena, razen za posebne kakovosti,« je predstavila Majda Brdnik.

PODVOJEN ODKUP NA VIPAVSKEM

Izjemen pridelak je letos presenetil tako vipavske vinogradnike kot lastnike Vipavske kleti, kjer bodo letošnji načrtovani odkup podvojili. »Načrtovali smo odkup 2,3 milijona kg grozdja, a ga bomo povečali na 4,2 milijona kilogramov, iz katerega priča-

kujemo med 3,3 in 3,5 milijona litrov vina. Grozdnja je preveč, kakovost pa dobra.« nam je dejal Jakob Blaschitz, direktor Vipavske kleti, na območju katere so bili pretekli teden že v zadnji tretjini tgateve. Na trtah je bilo še nekaj merlota ter barbera in cabernet sauvignon. Potrzan merlot je dosegel povprečno sladkorno stopnjo med 21 in 23,5 stopinj Brix in za to kakovost bodo dobili vinogradniki s pribitkom za stalnost plačilo med 50 in 55 centov/kg. Plačilo bodo prejeli v obrokli, 20 odstotkov ob tgatevi, 80 odstotkov pa na 10 obrokov od novembra do naslednje tgateve. Presežne količine, za katere vinogradniki nimajo podpisanih pogodb, bo Vipavska klet plačala ob prodaji vina. Zanj morajo avstrijski lastniki najprej najti trg, za vina so ohranili obstoječe blagovne znamke Vipavske kleti, ki so jo kupili pred dvema letoma, in jih nadgradili z blagovno znamko Lanthieri, pod katero so že napolnjene sorte chardonnay, sivi pinot in rumeni muškät. Prihodnje leto pride pod tem imenom po daljšem zorenju na tgg še rdeče vino.

VIŠJI PRIDELEKI, NIŽJA KAKOVOST

Količinsko je letos letnik bogat. Peronospora je sicer pobrala del pridelka, a večinoma le pri manjših pridelovalcih, tisti, ki od grozdja tudi živijo, pa na pridelak zelo skrbno pazijo,« je ocenila Simona Hauptman s KGZ Maribor in dodala, da je bila kakovost grozdja pobranih srednje poznih sort dobra. Če je bilo treba v preteklosti vinogradnike spodbujati k odlugu tgateve, jih je bilo treba letos spodbuditi, naj grozdnje za sadna in sveža vina, kot smo jih iz štajerske navajeni, potrgajo prej. Tako je tgatev srednje poznih sort potekala med 8. in 16. septembrom, po 20. septembru pa se je začela še tgatev laškega in renskega ržilinga ter šipona. Osnova za vina je tako dobra, da upravičeno upajo na izjemno dober vinski letnik.

Silvo Žizak, direktor kleti Zlati grč iz Slovenskih Konjic, ima na osnovi pridelka, ki so ga dobili v klet, nekoliko drugačno mnenje: »Veliko se govori o letniku desetletja, a na terenu ni tako rožnato, kot je posplošeno slišati. Prejšnja leta so bile težave zaradi dveh pozeh, med lansko tgatevjo se je dogajalo marsikaj, prihajali so kupci iz Avstrije. Vemo, da so bile letos na začetku pomladi temperature zelo nizke, cvetenje hitro in tgatev zelo zgodnja in pri zelo visokih pridelkih v takih razmerah ne dozori najboljši pridelak. V konjski kleti želimo prenesti iz grozdnja v vino okus po grozdju, kar je mogoče je pri nižjih pridelkih in v to smer smo vzgajili tudi naše kooperante. Letos je pridelka preveč, pridelovalci pa še niso navajeni, da bi grozdnje »odmetavali« iz trt, in zato se bodo morali vinogradniki prilagajati, da se bodo razmere v vinarskem sektorju stabilizirale. Konjsko klet bomo napolnili do vrha zmogljivosti, z 900 tisoč litri vina, od 35 kooperantov bomo odkupili 450 ton, ostalo količino predstavlja grozdnje iz naših vinogradov. Grozdnje že zaradi logistike najprej odkupimo na konjskem in slovenjebistriškem območju, in le če tukaj ne dobimo ustreznih sort, ga dokupimo še na mariborskem območju. Letos je pritisk s celotnega območja za odkup zelo velik, nekaj srednje poznih sort smo dokupili tudi v Svečini. Naši pogodbeniki težav z zdravstvenim stanjem grozdja niso imeli, sladkorji pa niso pretirano visoki, pri laškem ržilingu okrog 78 °Oe ter v sauvignonu, chardonnayu in sivem pinotu 84 °Oe. Plačali bomo od 50 do 85 centov/kg, srednje pozne sorte dosegaio glede na kakovost povprečno ceno 70 centov/kg. Plačilo bo v dveh rokih, prva polovica do 31. decembra 2018 in druga do 30. maja 2019,« nam je povedal direktor konjske kleti.

Za polovico več kot prejšnja leta oz. 420 ton bodo odkupili tudi v kleti KZ Šmarje, kar je na Šmarško-Višnjanskem območju kljub letošnji toči, ki je zajela ožji pas, veliko več kot prejšnji dve leti. Cene grozdja bodo zato določili pozneje. Avstrijskih vinarjev, ki so odkupovali presežke zadnji dve leti, letos na terenu ni, ker imajo letos dovolj svojega pridelka. Kakovost grozdnja je zadovoljliva, a nižja kot pretekli dve leti, ne glede na razmere pa ostaja direktor Vinko But realen optimist.

CVIČKA ŽE TRETJE LETO PREVEČ

Zaskrbljeni zaradi prevetkega pridelka so letos tudi v osrednji cvičkovi kleti KZ Krško, kjer imajo edini v državi že tretji preobilen letnik. V dežju prvi teden septembra so začele močno gniti bele cvičkove sorte, ki so jih zato na hitro pobrali pri nižjih stopnjah sladkorja. Za tretjino več kot prejšnja leta je bilo tudi modre frankinje. Prejšnji teden je bila tgatev čez polovico, ta teden začinjajo odkupovati glavno cvičkovo sorto zametno čimno in upajo, da presežki ne bodo izjemni. Letnik je kakovostno bistveno slabši od prejšnjih dveh, tudi zato, ker vinogradniki pridelka ne redčijo.

»Odkup smo omejili na 2,5 kg po trti in kljub omejitvi bomo grozdnje odkupili v celoti, namesto 1,5 milijona kg med 1,8 do 2 milijona kg. V upravnem odboru so v glavnem vinogradniki, ki živijo samo od grozdja, zato razumejo, kako težko je odstraniti del pridelka, težje pa je razumevanje, da se klet že tretje leto ubada s presežki, za katere v Sloveniji nimamo tga. Lani smo presežke prodali po nižjih cenah, kot smo plačali grozdnje, in tega letos bilanco ne moremo vzdržati,« je bil odkriti direktor KZ Krško Janez Žvirč in napovedal, da zato pričakujejo pomoč kmetijskega ministrstva oz. države.